

Osoonikihi kaitsmise Viini konventsioon

Sõlmitud 22. märtsil 1985. a.

PREAMBULA

Käesoleva konventsiooni pooled,

olles teadlikud osoonikihi muutumisest põhjustatud võimalikust kahjulikust mõjust inimese tervisele ja looduskeskkonnale,

tuletades meelde Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (edaspidi ÜRO) elukeskkonna-alase konverentsi deklaratsiooni vastavaid sätteid ja eriti 21. põhimõtet, mis näeb ette, et "Riikidel on vastavalt ÜRO hartale ja rahvusvahelise õiguse põhimõtetele täielik õigus ekspuuteerida oma loodusressursse oma keskkonnapoliitikat järgides ja nad kannavad vastutust, et nende jurisdiktsiooni või kontrolli all toimuv tegevus ei kahjustaks teiste riikide või väljaspool rahvuslikku jurisdiktsiooni olevate alade looduskeskkonda",

arvestades arengumaade olukorda ja erivajadusi,

arvestades käimasolevaid töid ja uuringuid nii rahvusvahelistes kui ka rahvuslikes organisatsioonides, eriti aga ÜRO keskkonnaprogrammi osoonikihi alast ülemaailmset tegevuskava,

arvestades samuti rahvusvahelisel ja riiklikul tasandil juba kasutusele võetud osoonikihi kaitseabinõusid,

olles teadlikud, et abinõud osoonikihi kaitsmiseks inimtegevusest põhjustatud muudatuste eest eeldavad rahvusvahelist koostööd ja -tegevust, ning et need peavad tuginema asjakohastele tehnilistele ja teaduslikele vaatlustele,

olles teadlikud edasiste vaatluste ja uuringute vajadusest, edastamaks teaduslikku informatsiooni osoonikihi ja võimalike kahjulike mõjude kohta, mis tulenevad selle muutustest, olles kindlalt otsustanud kaitsta inimese tervist ja looduskeskkonda osoonikihi muutustest johtuvate kahjulike mõjude eest, on kokku leppinud alljärgnevas:

Artikkel 1. Mõisted

Käesolevas konventsioonis on mõistetel järgmine tähendus:

1. Osoonikiht - atmosfääri osoonikiht, mis asub atmosfääri piirikihist ülalpool.
2. Kahjulikud mõjud - muutused füüsilises keskkonnas ja elustikus, sealhulgas kliimamuutused, millel on oluline hävitav mõju inimese tervisele või nii looduslike kui ka juhitavate ökosüsteemide koostisele, taastuvusele ja produktiivsusele, või mis on inimkonnale kasulikud.

3. Alternatiivsed tehnoloogiad ja seadmed - tehnoloogiad ja seadmed, mis võimaldavad vähendada või tõhusalt kõrvaldada osoonikihile kahjulike või tõenäoliselt kahjulike mõjudega ainete emissiooni.
4. Alternatiivsed ained - ained, mis vähendavad, kõrvaldavad või hoiavad ära osoonikihile kahjulikke mõjusid.
5. Pooled - käesoleva konventsiooni pooled, kui tekstist ei tulene teisiti.
6. Regionaalne majandusintegratsiooni organisatsioon - organisatsioon, mis on moodustatud selle regiooni suveräänsete riikide poolt ja on pädev käesoleva konventsiooni ja selle protokollidega piiritletud küsimustes ja millel on organisatsioonisisestele protseduurireeglitele vastavalt antud kõik volitused asjassepuutuvate dokumentide allakirjutamiseks, ratifitseerimiseks, vastuvõtmiseks, kinnitamiseks või nendega ühinemiseks.
7. Protokollid - käesoleva konventsiooni protokollid.

Artikkel 2. Üldised kohustused

1. Pooled võtavad kohaseid meetmeid vastavuses käesoleva konventsiooni, mille pooled nad on, ja selle kehtivate protokollide sätetega kaitstmaks inimese tervist ja looduskeskkonda inimtegevusest tulenevate või tõenäoliselt tulenevate kahjulike mõjude eest, mis põhjustavad või võivad põhjustada muutusi osoonikihis.
2. Selleks, vastavalt nende käsutuses olevatele vahenditele ja võimalustele, pooled:
  - (a) teevad koostööd süstemaatiliste vaatluste, uuringute ja informatsioonivahetuse vormis, et paremini mõista ja hinnata inimtegevuse mõju osoonikihile ja selle muutustest tingitud tagajärgi inimese tervisele ja looduskeskkonnale;
  - (b) võtavad kohaseid seadusandlikke või administratiivmeetmeid ja aitavad kaasa nende jurisdiktsiooni või kontrolli all toimuva inimtegevuse kontrollimise, limiteerimise, vähendamise või vältimise poliitika kooskõlastamisel, kui peaks ilmnema, et see tegevus põhjustab või võib põhjustada osoonikihi muutuste või võimalike muutuste tagajärjel tekkivaid kahjulikke mõjusid;
  - (c) teevad koostööd käesoleva konventsiooni rakendamiseks vajalike meetmete, protseduuride ja standardite väljatöötamisel, seades eesmärgiks protokollide ja lisade vastuvõtmise;
  - (d) teevad koostööd pädevate rahvusvaheliste organitega käesoleva konventsiooni ja protokollide, mille poolteks nad on, edukaks rakendamiseks.
3. Käesoleva konventsiooni sätted ei mõjuta mingil viisil poolte õigust võtta kooskõlas rahvusvahelise õigusega riigisiseseid meetmeid lisaks neile, mida on mainitud eespool lõigetes 1 ja 2; samuti ei mõjuta need meetmeid, mida pool on juba võtnud, tingimusel et need pole vastuolus poolte käesolevast konventsioonist tulenevate kohustustega.
4. Käesoleva artikli rakendamine põhineb asjakohastel teaduslikel ja tehnilistel kaalutlustel.

Artikkel 3. Uuringud ja süstemaatilised vaatlused

1. Pooled kohustuvad vajadusel algatama ja kaasa aitama uuringute läbiviimisele ja teadusliku hinnangu andmisele, kas siis otse või läbi pädevate rahvusvaheliste organite, järgmiste üksikasjade kohta:

- (a) füüsikalised ja keemilised protsessid, mis võivad mõjutada osoonikihti;
- (b) inimese tervis ja muud bioloogilised efektid, mis kaasnevad osoonikihi mis tahes muutustega, eriti bioloogilist toimet omava ultraviolettkiirguse (UV-B) tagajärjel tekkinud muutustega;
- (c) kliimaatilised efektid, mis tulenevad muutustest osoonikihis;
- (d) osoonikihi mis tahes muutuste ja sellest tuleneva UV-B kiirguse teisenemise mõjud inimkonnale kasulikele, nii looduslikele kui tehismaterjalidele;
- (e) ained, tegevusalad, protsessid ja tegevused, mis võivad mõjutada osoonikihti, ning nende kogumõju;
- (f) alternatiivsed ained ja tehnoloogiad;
- (g) asjassepuutuvad sotsiaalmajanduslikud üksikasjad;

ning lisades I ja II üksikasjalikumalt kirjeldatu.

2. Pooled kohustuvad vajadusel, kas otse või pädevate rahvusvaheliste organite kaudu ning siseriiklike õigusakte ja siseriiklikul ning rahvusvahelisel tasandil juba toimuvat tegevust arvestades, soodustama või koostama ühiseid või teineteist täiendavaid osoonikihi seisundit ja teiste oluliste parameetrite, mida on kirjeldatud lisas I, süstemaatilise vaatluse programme.

3. Pooled kohustuvad tegema koostööd, kas otse või läbi pädevate rahvusvaheliste organite, kindlustamaks uurimus- ja vaatlusandmete kogumine, tõendamine ja regulaarne ning õigeaegne edasitoimetamine vastavate ülemaailmsete andmekeskuste kaudu.

Artikkel 4. Koostöö õiguse, teaduse ja tehnika vallas

1. Pooled hõlbustavad ja ergutavad käesolevat konventsiooni puudutava teadusliku, tehnilise, sotsiaalmajandusliku, kaubandusliku ja õiguslase informatsiooni vahetust lisas II kirjeldatud viisil. Informatsioon edastatakse organitele, kelle osas pooled on kokku leppinud. Iga selline organ, saades informatsiooni, mida seda saatev pool peab konfidentsiaalseks, peab välistama selle informatsiooni avalikustamise ja kaitsma seda seni, kuni informatsioon on tehtud kättesaadavaks kõikidele pooltele.

2. Pooled peavad soodustama, kooskõlas oma siseriiklike seaduste, eeskirjade ja tavadega ning arvestades eriti arengumaade vajadusi, kas otse või pädevate rahvusvaheliste organite kaudu, tehnoloogia ja teadmiste arengut ja edastamist.

Sellealast koostööd viiakse ellu:

- (a) hõlbustades teistel pooltel alternatiivse tehnoloogia soetamist;
- (b) varustades teisi pooli alternatiivse tehnoloogia ja seadmetealase informatsiooniga ja spetsiaalsete käsiraamatute või juhenditega;
- (c) tarnides uuringuteks ja süstemaatiliseks vaatluseks vajalikku varustust ja vahendeid;
- (d) teaduslikku ja tehnilist personali asjakohaselt koolitades.

Artikkel 5. Informatsiooni edastamine

Pooled edastavad sekretariaadi kaudu artiklis 6 sätestatud poolte konverentsile informatsiooni meetmete kohta, mida nad on võtnud konventsiooni ja selle protokollide, mille poolteks nad on, elluviimiseks, sellisel kujul ja selliste vaheaegadega nagu vastava dokumendi poolte koosolekud seda otsustavad.

Artikkel 6. Poolte konverents

1. Käesolevaga asutatakse poolte konverents. Esimese poolte konverentsi koosoleku kutsub kokku artikli 7 kohaselt nimetatud esialgne sekretariaat hiljemalt aasta jooksul käesoleva konventsiooni jõustumisest. Pärast seda peetakse poolte konverentsi korralisi koosolekuid konverentsi esimesel koosolekul määratud kindlate vaheaegadega.

2. Poolte konverentsi erakorralisi koosolekuid peetakse juhul, kui konverents peab seda vajalikuks või mõne poole kirjalikul nõudmisel, tingimusel et kuue kuu jooksul alates sellise nõudmise edastamisest pooltele sekretariaadi poolt toetab seda vähemalt üks kolmandik pooltest.

3. Poolte konverents lepib konsensuse alusel kokku ja võtab vastu protseduuri- ja finantsreeglid oma ja võimalike loodavate lisaorganite, samuti finantssätteid sekretariaadi töö kohta.

4. Poolte konverents jälgib pidevalt käesoleva konventsiooni rakendamist ja lisaks sellele:

- (a) kehtestab, millisel kujul ja milliste vaheaegadega toimub informatsiooni edastamine vastavalt artiklile 5 ja arutab sellist informatsiooni ning mis tahes lisaorgani ettekandeid;
- (b) vaatab läbi teadusliku informatsiooni osoonikihi, selle võimalike muutuste ja kõikvõimalike selliste muutuste põhjustatud mõjude kohta;
- (c) edendab vastavalt artiklile 2 asjakohaste poliitikate, strateegiate ja meetmete kooskõlastamist, mis on suunatud osoonikihi muutusi põhjustavate ja põhjustada võivate ainete emissiooni vähendamisele ja teeb soovitusi muude käesolevat konventsiooni puudutavate meetmete osas;

- (d) võtab vastu uuringute, süstemaatilise vaatluse, teaduslik-tehnilise koostöö, informatsiooni vahetamise ning tehnoloogia ja teadmiste edastamise programme vastavalt artiklitele 3 ja 4;
- (e) vajadusel arutab paranduste tegemist käesolevasse konventsiooni ja selle lisadesse ning paranduste vastuvõtmist vastavalt artiklitele 9 ja 10;
- (f) peale selle arutab paranduste tegemist protokollidesse ja kõikidesse lisadesse, ja kui selle kasuks otsustatakse, soovib vastava protokolliga pooltel need vastu võtta;
- (g) vajadusel arutab ja võtab vastu täiendavad lisad käesolevale konventsioonile vastavalt artiklile 10;
- (h) vajadusel arutab ja võtab vastu protokolle vastavalt artiklile 8;
- (i) loob lisaorganeid, mida peetakse vajalikuks käesoleva konventsiooni rakendamisel;
- (j) kasutab, kui see on otstarbekas, pädevate rahvusvaheliste organite ja teaduslike komiteede, eriti Maailma Ilmastikuorganisatsiooni, Maailma Tervishoiuorganisatsiooni ja Osoonikihi Tegevuse Koordineerimiskomitee teenuseid teaduslike uurimuste, süstemaatilise vaatluse ja teiste käesoleva konventsiooni eesmärke teenivate valdkondade osas; samuti kasutab otstarbekohaselt nendelt organitelt ja komiteedelt saadavat informatsiooni;
- (k) arutab ja võtab ette mis tahes lisatoiminguid, mis võiksid olla vajalikud käesoleva konventsiooni eesmärkide saavutamiseks.

5. ÜRO, tema eriasutused ja Rahvusvaheline Aatomienergia Agentuur, samuti kõik riigid, kes ei ole käesoleva konventsiooni pooled, võivad olla esindatud poolte konverentsi koosolekul vaatlejateks. Iga rahvuslik või rahvusvaheline, valitsus- või valitsusväline organ või asutus, mis tegeleb osoonikihi kaitsmise küsimustega ja on edastanud sekretariaadile oma soovi olla vaatlejatega esindatud poolte konverentsi koosolekul, võib pääseda koosolekule, juhul kui vähemalt üks kolmandik kohalolijatest pole selle vastu. Vaatlejate sissepääs ja osavõtt toimub vastavalt poolte konverentsi vastuvõetud protseduurireeglitele.

Artikkel 7. Sekretariaat

1. Sekretariaadi ülesanded on:

- (a) korraldada ja teenindada artiklitega 6, 8, 9 ja 10 ettenähtud koosolekuid;
- (b) ette valmistada ja edastada ettekanded, mis põhinevad artiklite 4 ja 5 alusel saadud informatsioonil, samuti informatsioonil vastavalt artiklile 6 asutatud lisaorganite koosolekutelt;
- (c) täita talle protokollidega pandud ülesandeid;
- (d) ette valmistada ettekanded käesoleva konventsiooni eesmärkide saavutamiseks läbiviidava tegevuse kohta ja esitada need poolte konverentsile;

- (e) kindlustada vajalik koostöö teiste vastavate rahvusvaheliste organitega ja administreerida ja sõlmida vajalikke lepinguid tegevustes oma ülesannete tõhusaks täitmiseks;
- (f) täita muid, poolte konverentsil talle määratud ülesandeid.

2. Sekretariaadi ülesandeid täidab esialgselt, kuni poolte esimese korralise konverentsi koosoleku läbiviimiseni vastavalt artiklile 6, ÜRO Keskkonnaprogramm. Oma esimesel korralisel koosolekul nimetab poolte konverents sekretariaadi nende hetkel olemasolevate pädevate rahvusvaheliste organisatsioonide hulgast, kes on ilmutanud valmisolekut täita käesoleva konventsiooni sekretariaadi ülesandeid.

Artikkel 8. Protokollide vastuvõtmine

1. Poolte konverents võib oma koosolekul vastu võtta protokolli vastavalt artiklile 2.
2. Iga esitatud protokollide teksti edastab sekretariaat pooltele vähemalt kuus kuud enne iga sellist koosolekut.

Artikkel 9. Parandused konventsioonis või protokollides

1. Iga pool võib teha käesoleva konventsiooni või selle mis tahes protokollide parandusettepanekuid. Muuhulgas tuleb selliste paranduste tegemisel arvestada oluliste teaduslike ja tehniliste asjaoludega.
2. Käesoleva konventsiooni parandused võetakse vastu poolte konverentsi koosolekul. Mis tahes protokollide parandused võetakse vastu vastava protokollide poolte konverentsi koosolekul. Käesoleva konventsiooni või tema mis tahes protokollide parandusettepanekute teksti edastab sekretariaat pooltele, kui vastavas protokollis ei sätestata teisiti, vähemalt kuus kuud enne koosolekut, kus see esitatakse vastuvõtmiseks. Sekretariaat edastab esitatud parandusettepanekud ka teadmiseks käesolevale konventsioonile allakirjutanud riikidele.
3. Pooled teevad kõik selleks, et kokkulepe käesoleva konventsiooni parandusettepanekute osas saavutataks konsensuse alusel. Kui kõik katsed saavutada konsensust on tagajärjetud ja kokkuleppele pole jõutud, tuleb viimase abinõuna parandus vastu võtta kolme neljandikulise koosolekul kohalolevate ja hääleõiguslike poolte hääleteenamusega ning depositaar esitab selle kõikidele pooltele ratifitseerimiseks, vastuvõtmiseks või kinnitamiseks.
4. Lõikes 3 kirjeldatud protseduuri rakendatakse ka kõikide protokollide paranduste suhtes, kuid nende vastuvõtmiseks piisab kahe kolmandikulisest koosolekul kohalolevate ja hääleõiguslike poolte hääleteenamusest.
5. Paranduste ratifitseerimisest, vastuvõtmisest või kinnitamisest teatatakse kirjalikult depositaarile. Vastavalt lõigetele 3 ja 4 vastu võetud parandused jõustuvad need vastu võtnud poolte suhtes üheksakümne päeva möödumisel päevast, mil depositaar on saanud teate nende ratifitseerimisest, vastuvõtmisest või kinnitamisest vähemalt kolmelt neljandikul käesoleva konventsiooni pooltest või kahelt kolmandikul protokollide pooltest, kui vastavas protokollis pole teisiti määratud. Pärast seda jõustuvad parandused teiste poolte suhtes üheksakümnendal päeval pärast poole paranduse ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendi deponeerimist.

6. Käesolevas artiklis tähendavad kohalolevad ja hääleõiguslikud pooled pooli, kes on kohal ja hääletavad kas poolt või vastu.

Artikkel 10. Lisade vastuvõtmine ja parandamine

1. Käesoleva konventsiooni või selle protokollide lisad moodustavad käesoleva konventsiooni või vastava protokolliga lahutamatu osa, ja kui ei osutata selgelt teisiti, kehtib iga viide käesoleva konventsiooni või selle protokollide kohta samaaegselt ka iga juurdekuuluva lisa kohta. Sellistes lisades käsitletakse ainult teaduslikke, tehnilisi ja administratiivseid küsimusi.

2. Kui mõnes protokollis ei ole tema lisade kohta teisiti sätestatud, rakendatakse käesoleva konventsiooni või tema protokolliga täiendavate lisade esitamisel, vastuvõtmisel ja jõustamisel alljärgnevat protseduuri:

- (a) käesoleva konventsiooni lisad esitatakse ja võetakse vastu artikli 9 lõigetes 2 ja 3 sätestatud viisil, kõikide protokollide lisad aga esitatakse ja võetakse vastu artikli 9 lõigetes 2 ja 4 sätestatud viisil;
- (b) iga pool, kes ei saa käesoleva konventsiooni või selle protokolliga, mille pooleks ta on, täiendavat lisa kinnitada, peab sellest teatama depositaarile kirjalikult kuue kuu jooksul pärast depositaari edastatud teadet selle vastuvõtmisest. Depositaar teatab viivitamatult kõikidele pooltele iga sellise teate saamisest. Iga pool võib igal ajal asendada oma eelneva mittenõustumise deklaratsiooni vastuvõtmisega, pärast mida lisad jõustuvad selle poole suhtes;
- (c) kuue kuu möödumisel kuupäevast, millal depositaar teate saatis, jõustub lisa kõigi käesoleva konventsiooni või selle protokollide poolte suhtes, kes ei ole edastanud nõuetekohast teadet vastavalt punktile b.

3. Käesoleva konventsiooni või selle protokollide lisadesse paranduste esitamisel, vastuvõtmisel ja jõustamisel kohaldatakse samu reegleid kui konventsiooni või tema protokolliga lisade esitamisel, vastuvõtmisel ja jõustamisel. Lisades ja parandustes tuleb arvestada muuhulgas oluliste teaduslike ja tehniliste üksikasjadega.

4. Kui täiendav lisa või selle parandus puudutab parandusi käesolevas konventsioonis või tema protokollides, siis uus või parandatud lisa ei jõustu enne käesoleva konventsiooni või tema protokollide paranduste jõustumist.

Artikkel 11. Vaidluste lahendamine

1. Poolte vahelise vaidluse korral käesoleva konventsiooni tõlgendamise või rakendamise üle püüavad asjaosalised lahendust leida läbirääkimiste teel.

2. Kui asjaomased pooled ei saavuta kokkulepet läbirääkimiste teel, võivad nad ühiselt pöörduda kolmanda poole poole või paluda tal leida vahendaja.

3. Käesoleva konventsiooni ratifitseerimisel, vastuvõtmisel, kinnitamisel või sellega ühinemisel või mis tahes ajal peale seda võib riik või regionaalne majandusintegratsiooni organisatsioon teatada depositaarile kirjalikult, et vaidlusküsimuste lahendamiseks, mis pole lahendatavad lõigete 1 ja 2 alusel, tunnistab ta ühte või mõlemat järgelt kirjeldatud vaidluste lahendusviisi:

- (a) poolte konverentsi esimese koosoleku poolt vastuvõetud vahekohtu menetlus;
- (b) vaidluse esitamine Rahvusvahelisse Kohtusse.

4. Kui pooled ei ole lõike 3 alusel seda või mõnda muud menetlust vastu võtnud, peab vaidluse lahendamine toimuma lõikes 5 kirjeldatud viisil, juhul kui pooled ei lepi teisiti kokku.

5. Lepituskomisjon moodustatakse ühe vaidleva poole nõudel. Komisjon koosneb võrdsest arvust liikmetest, kes on iga asjassepuutuva poole nimetatud ja nimetatud liikmete poolt ühiselt valitud esimehest. Komisjon esitab lõpliku otsuse, millel on soovituslik iseloom ja mida pooled arvestavad heas usus.

6. Käesoleva artikli sätted kehtivad kõigi protokollide kohta, kui vastavas protokollis pole teisiti määratud.

Artikkel 12. Allakirjutamine

Käesolev konventsioon on avatud allakirjutamiseks riikidele ja regionaalsetele majandusintegratsiooni organisatsioonidele Austria Vabariigi Välisministeeriumis Viinis 22. märtsist 1985. a. kuni 21. septembrini 1985. a. ja ÜRO peakorteris New Yorgis 22. septembrist 1985. a. kuni 21. märtsini 1986. a.

Artikkel 13. Ratifitseerimine, vastuvõtmine või kinnitamine

1. Käesolev konventsioon ja tema mis tahes protokoll kuulub ratifitseerimisele, vastuvõtmisele või kinnitamisele riikide või regionaalsete majandusintegratsiooni organisatsioonide poolt. Ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumendid deponeeritakse depositaari juures.

2. Mis tahes lõikes 1 nimetatud organisatsioon, kellest saab käesoleva konventsiooni või mis tahes protokolliga ilma ühegi liikmesriigi pooleks olemata, on seotud kõikide kohustustega, mis tulenevad konventsioonist või protokollist. Juhul, kui organisatsioonil on üks või enam liikmesriiki konventsiooni või vastava protokolliga poolteks, määravad organisatsioon ja tema liikmesriigid omavahelise vastutuse vastavalt konventsiooni või siis protokollikohaste kohustuste täitmisel. Sellisel juhul ei ole organisatsioonil ja liikmesriikidel õigust samaaegselt kasutada konventsiooni või vastava protokolliga kaasnevaid õigusi.

3. Oma ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või kinnitamisdokumentides deklareerivad lõikes 1 nimetatud organisatsioonid oma pädevusest konventsiooni või vastava protokolliga alastes küsimustes. Need organisatsioonid teatavad samuti depositaarile igast märkimisväärsest muudatusest oma pädevuses.

Artikkel 14. Ühinemine

1. Käesolev konventsioon ja selle protokollid on avatud ühinemiseks riikidele ja regionaalsetele majandusintegratsiooni organisatsioonidele alates päevast, millal konventsioon või vastav protokoll suletakse allkirjutamiseks. Ühinemisdokumendid deponeeritakse depositaari juures.
2. Oma ühinemisdokumentides peavad lõikes 1 mainitud organisatsioonid teatama oma pädevusest konventsiooni või vastava protokolliga reguleeritud valdkonnas. Need organisatsioonid peavad teatama depositaarile ka igast märkimisväärsest muudatusest oma pädevuses.
3. Käesoleva konventsiooniga või tema mis tahes protokolliga ühinevate regionaalsete majandusintegratsiooni organisatsioonide suhtes rakendatakse artikli 13 lõike 2 sätteid.

Artikkel 15. Hääleõigus

1. Igal käesoleva konventsiooni või mis tahes protokolliga poolel on üks hääl.
2. Välja arvatud lõikes 1 sätestatud, kasutavad regionaalsed majandusintegratsiooni organisatsioonid oma pädevuses olevates küsimustes hääleõigust sama arvu häältega, kui neil on pooli konventsioonis või vastavas protokollis. Sellised organisatsioonid ei kasuta oma hääleõigust, kui seda teevad nende liikmesriigid, ja vastupidi.

Artikkel 16. Konventsiooni ja selle protokollide vaheline suhe

1. Riik või regionaalne majandusintegratsiooni organisatsioon ei või saada protokolliga pooleks, kui ta ei ole konventsiooni pool; või ei saa konventsiooni ja protokolliga pooleks samaaegselt.
2. Protokollega puudutavaid otsuseid saavad teha ainult vastava protokolliga pooled.

Artikkel 17. Jõustumine

1. Käesolev konventsioon jõustub üheksakümnendal päeval peale kahekümnenda ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamise- või ühinemisdokumendi deponeerimist.
2. Protokoll jõustub, kui protokollis pole teisiti määratud, üheksakümnendal päeval peale üheteistkümnenda ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamise- või ühinemisdokumendi deponeerimist.
3. Iga poole suhtes, kes ratifitseerib, kinnitab või võtab vastu käesoleva konventsiooni või ühineb sellega peale kahekümnenda ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamise- või ühinemisdokumendi deponeerimist, jõustub konventsioon üheksakümnendal päeval pärast selle poole ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamise- või ühinemisdokumendi deponeerimist.
4. Iga protokoll, kui protokoll ise teisiti ei määra, jõustub selle poole suhtes, kes selle ratifitseerib, vastu võtab, kinnitab või sellega ühineb pärast protokolliga jõustumist vastavalt eelpool lõikele 2, üheksakümnendal päeval pärast tema ratifitseerimis-, vastuvõtmis-,

kinnitamis- või ühinemisdokumendi deponeerimist või päeval, millal konventsioon jõustub selle poole suhtes, vastavalt sellele, kumb neist kuupäevadest on hilisem.

5. Lõigetes 1 ja 2 käsitletud ükskõik millise regionaalse majandusintegratsiooni organisatsiooni poolt deponeeritud dokumenti ei arvestata nendele dokumentidele lisaks, mille on juba deponeerinud nende organisatsioonide liikmesriigid.

Artikkel 18. Reservatsioonid

Käesolevale konventsioonile ei saa teha reservatsioone.

Artikkel 19. Väljaastumine

1. Iga pool võib mis tahes ajal pärast nelja aasta möödumist käesoleva konventsiooni jõustumisest selle poole suhtes, astuda konventsioonist välja, teatades sellest kirjalikult depositaarile.

2. Kui protokollis endas pole teisiti öeldud, võib iga pool mis tahes ajal pärast nelja aasta möödumist protokollis jõustumisest selle poole suhtes astuda protokollist välja, teatades sellest kirjalikult depositaarile.

3. Iga selline väljaastumine jõustub ühe aasta möödudes teate vastuvõtmisest depositaari poolt või väljaastumise teates määratud hilisemal ajal.

4. Iga pool, kes astub välja käesolevast konventsioonist, loetakse sellega väljaastunuks ka igast protokollist, mille pooleks ta on.

Artikkel 20. Depositaar

1. ÜRO peasekretär võtab endale käesoleva konventsiooni ja kõikide selle protokollide depositaari ülesanded.

2. Depositaar teatab pooltele kindlasti:

- (a) käesoleva konventsiooni ja mis tahes tema protokollis allakirjutamisest, samuti artiklite 13 ja 14 kohasest ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamis- või ühinemisdokumentide deponeerimisest;
- (b) konventsiooni või mis tahes tema protokollis jõustumise kuupäevast vastavalt artiklile 17;
- (c) väljaastumise teadetest vastavalt artiklile 19;
- (d) konventsiooni ja selle mis tahes protokollis parandusest, nende vastuvõtmisest poolte poolt ja nende jõustumise kuupäevast vastavalt artiklile 9;
- (e) kõikidest teadetest, mis puudutavad lisade vastuvõtmist ja kinnitamist ning lisadesse paranduste tegemist vastavalt artiklile 10;

- (f) regionaalsete majandusintegratsiooni organisatsioonide tehtavatest teadaannetest nende pädevuse ulatusest käesoleva konventsiooni ja tema protokollide alastes küsimustes ning igast selle muutusest;
- (g) kõikidest vastavalt artikli 11 lõikele 3 tehtud deklaratsioonidest.

Artikkel 21. Autentsed tekstid

Käesoleva konventsiooni originaal, mille araabia-, hiina-, inglise-, prantsuse-, vene- ja hispaaniakeelsed tekstid on võrdselt autentsed, deponeeritakse ÜRO peasekretäri juures.

Ülaltoodu kinnituseks on allakirjutanud, olles selleks täielikult volitatud, käesolevale konventsioonile alla kirjutanud.

Koostatud Viinis 22. märtsil 1985. aastal.

Lisa I

Uuringud ja süstemaatilised vaatlused

1. Käesoleva konventsiooni pooled tõdevad, et peamised teaduslikud küsimused on:
  - (a) muutused osoonikihis, mille tulemuseks on maapinnale jõudva bioloogilise mõjuga päikese ultraviolettkiirguse (UV-B) hulga muutumine ja selle võimalikud tagajärjed inimese tervisele, elusolenditele, ökosüsteemidele ja inimkonnale kasulikele materjalidele;
  - (b) osooni vertikaalse jaotumise muutumine, mis võib muuta atmosfääri temperatuuri struktuuri, ning võimalikud tagajärjed ilmastikule ja kliimale.
2. Käesoleva konventsiooni pooled peavad vastavalt artiklile 3 tegema koostööd uuringute läbiviimisel ja teaduslike uuringute vallas, koostades juhtnööre tulevaste uuringute ja vaatluste tarbeks sellistes küsimustes nagu:

(a) uuringud õhkkonna füüsikas ja keemias

- (i) laiaulatuslikud teoreetilised mudelid: kiirguslike, dünaamiliste ja keemiliste protsesside vastastikust mõju käsitlevate mudelite edasine arendamine, inimese poolt loodud ja looduslikult tekkinud aineosakeste atmosfääri osoonile avaldatava koostoime uurimine; nii satelliitmõõtmiste kui ka teiste mõõtmiste tulemusel saadud andmete tõlgitsemine; atmosfääri ja geofüüsiliste parameetrite arengute hindamine ja meetodite väljaarendamine nende parameetrite muutuste põhjustajate kindlaksmääramiseks;
- (ii) laboratoorsed vaatlused, mis suunatud kuuluvuse koefitsendi, neeldumise ristlõigete ning troposfääriliste ja stratosfääriliste keemiliste ja fotokeemiliste protsesside mehhanismide uurimisele; samuti välimõõtmiste tarbeks vajalike spektroskoopiliste andmete hankimine kõigi uurimisele tulevate spektrialade kohta;
- (iii) välimõõtmised, mis puudutavad: tähtsamate, nii looduslike kui ka inimtekkeliste, lähtegaaside kontsentratsiooni ja vooge; atmosfääri dünaamika uurimist; atmosfääri piirikihti ulatuvate fotokeemilise päritoluga aineosakeste sünkroonset mõõtmist in situ ja kaugustundlike mõõteriistade abil; erinevate sensorite omavahelist võrdlemist, kaasa arvatud koordineeritud korrelatiivsed mõõtmised satelliitaparatuuri tarbeks; õhkkonna koostisosade kolmemõõtmelisi välju, päikese spektraalvooge ja meteoroloogilisi parameetreid;
- (iv) seadmete arendamine, sealhulgas atmosfääri koostisosade, päikese voo ja meteoroloogiliste parameetrite nii satelliit- kui ka muud sensorid;

(b) tervise ning bioloogiliste ja fotodegradatsiooni mõjude uurimused

- (i) seos päikese nähtava ja ultraviolettkiirguse mõju inimesele ja (a) melanoomi, nagu ka muu nahavähi arenemise ja (b) immuunsussüsteemi muutuste vahel;
- (ii) UV-B kiirguse mõjud, sealhulgas sõltuvus lainepikkusest, (a) põllumajanduslikele kultuuridele, metsadele ja teistele maapealsetele ökosüsteemidele ning (b) vesistute toitevõrgule ja kalade arvukusele, samuti võimalik pärssiv toime mere fütoplanktoni hapnikutootmisele;
- (iii) mehhanismid, kuidas UV-B kiirgus mõjub bioloogilistele ainetele, liikidele ja ökosüsteemidele, sealhulgas doosi, doosikiiruse ja regeeringu suhe; fotoreparatsioon, adaptatsioon ja kaitse;
- (iv) bioloogiline toime spektrite ulatuses ja spektraalse reaktsiooni uurimus, kasutades polükromaatilist kiirgust, et kaasata võimalikke vastasmõjusid erinevate lainepikkuspiirkondade vahel;
- (v) UV-B kiirguse mõju biosfääri tasakaalule, tähtsate bioloogiliste liikide tundlikkusele ja tegevusele ning esmatahtsatele protsessidele, nagu fotosüntees ja biosüntees;
- (vi) UV-B kiirguse mõju saastainete, põllumajanduses kasutatavate kemikaalide ja muude ainete fotodegradatsioonile;

(c) ilmastikumõjude uurimus

- (i) teoreetilised uuringud ja vaatlused osooni ja muude aineosakeste kiirguslikust mõjust ja nende toime kliimaatilistele parameetritele, nagu maa ja ookeani pinna temperatuur, sademete esinemismudel, vahetus troposfääri ja stratosfääri vahel;
- (ii) selliste kliimamõjutuste inimtegevuse erinevatele aspektidele avaldatava mõju uurimine;

(d) süstemaatilised vaatlused järgmistes valdkondades:

- (i) osoonikihi seisund (st. selle kogumahu ja vertikaalse jaotuse ruumiline ja ajaline muutlikkus) globaalse osoonivaatluse süsteemi loomise kaudu, mis põhineb integreeritud satelliit- ja maapealsetel, täies ekspluatatsioonikorras süsteemidel;
- (ii) HO_x, NO_x, ClO_x ja süsinikuühendite moodustamiseks vajalike lähtegaaside kontsentratsioon troposfääris ja stratosfääris;
- (iii) temperatuur maapinnast kuni mesosfäärini, mõõtes nii maapinnalt kui ka satelliitidelt;
- (iv) maa atmosfääri jõudev lainepikkuse järgi (osadeks) jaotuv päikese voog ja maa atmosfäärast eralduv soojuskiirgus, kasutades satelliitmõõtmisi;

- (v) maapinnale jõudev lainepikkuse järgi jaotuv päikese voog ultraviolettkiirguse ala ulatuses, millel on bioloogiline toime (UV-B);
- (vi) aerosoolide omadused ja jaotumine maapinnast mesosfäärini, kasutades maapinnal olevaid, õhus asetsemaid ning satelliitsüsteeme;
- (vii) kliimaatiliselt tähtsad muutujad, kasutades kõrgekvaliteedilisi meteoroloogiliste pinnamõõtmiste programme;
- (viii) aineosakesed, temperatuurid, päikese voog ja aerosoolid, kasutades täiustatud meetodeid globaalse informatsiooni analüüsimiseks.

3. Konventsiooni pooled, arvestades eriti arengumaade vajadusi, teevad koostööd tõhustamaks asjakohast teaduslikku ja tehnilist koolitust, mis vajalik selles lisas väljatoodud uurimustes ja süstemaatilistes vaatlustes osalemiseks. Erilist rõhku tuleks asetada vaatlusaparatuuri ja meetodite omavahelisele vastavusele, seades eesmärgiks võrreldavate või standardiseeritud teaduslike andmebaaside loomist.

4. Alljärgnevalt loetletud keemilistel ühenditel, nii looduslikel kui ka inimtekkelistel, arvatakse olevat osoonikihi keemilisi ja füüsikalisi omadusi muutvat võimet. Loetelu ei ole tehtud tähtsuse järjekorras.

(a) süsinikuühendid

(i) süsinikmonoksiid (CO)

Süsinikmonoksiidil on arvestatavad looduslikud ja inimtekkelised allikad, ja ta arvatakse olevat otsene tähtis osaline troposfääri fotokeemias ja kaudne osaline stratosfääri fotokeemias.

(ii) süsinikdioksiid (CO₂)

Süsinikdioksiidil on arvestatavad looduslikud ja inimtekkelised allikad ja ta mõjustab stratosfääri osooni õhkkonna termostruktuuri mõjutamise teel.

(iii) Metaan (CH₄)

Metaanil on nii looduslikke kui ka inimtekkelisi allikaid ja ta mõjustab nii troposfääri kui ka stratosfääri osooni.

(iv) Metaani mittesisaldavad süsivesinikud

Metaani mittesisaldavatel süsivesinikel, mis koosnevad suurest hulgast keemilistest ühenditest, on looduslikke ja ka inimtekkelisi allikaid ja neil on tähtis otsene osa troposfääri fotokeemias ja kaudne osa stratosfääri fotokeemias.

(b) Lämmastikuühendid

(i) Dilämmastikoksiid (N_2O)

Dilämmastikoksiidi peamised allikad on looduslikud, kuid inimtekkeliste allikate osakaal kasvab. Dilämmastikoksiid on peamiseks allikaks stratosfääri NO_x -l, millel on elutähtis osa stratosfääri osooni hulga reguleerimisel.

(ii) Lämmastikoksiidid (NO_x)

Maa pinnal olevatest allikatest pärit NO_x -l on oluline otsene osa ainult troposfääri fotokeemilistes protsessides ja kaudne osa stratosfääri fotokeemias, samal ajal kui NO_x -I suurenemine tropopausi läheduses võib otseselt põhjustada muutuse troposfääri ja stratosfääri osoonis.

(c) Klooriühendid

(i) Täielikult halogeneeritud alkaanid, nagu näiteks CCl_4 , $CFCl_3$ (CFC-11), CF_2Cl_2 (CFC-12), $C_2F_3Cl_3$ (CFC-113), $C_2F_4Cl_2$ (CFC-114).

Täielikult halogeneeritud alkaanid on inimtekkelised ja allikad ClO_x -le, millel on väga oluline osa osooni fotokeemias, eriti kõrgusel 30-50 km.

(ii) Osaliselt halogeneeritud alkaanid, nagu näiteks CH_3Cl , CHF_2Cl (CFC-22), CH_3CCl_3 , $CHFCl_2$ (CFC-21).

CH_3Cl allikad on looduslikud, samal ajal kui teiste ülalootletud osaliselt halogeneeritud alkaanide allikad on inimtekkelised. Need gaasid on ka stratosfääri ClO_x -i allikaks.

(d) Broomiühendid

Täielikult halogeneeritud alkaanid, nagu näiteks CF_3Br .

Need gaasid on inimtekkelised ja on allikaks BrO_x -le ning toimivad sarnaselt ClO_x -le.

(e) Vesinikuühendid

(i) Vesinik (H_2)

Vesinikul, millel on looduslikud ja inimtekkelised allikad, omab stratosfääri fotokeemias vähemtähtsat osa.

(ii) Vesi (H_2O)

Looduslikku päritolu veel on elutähtis osa nii troposfääri kui ka stratosfääri fotokeemias. Kohalikud veeauru allikad stratosfääris on metaani ja vähemal määral hapniku oksüdeerumine.

Lisa II

Informatsioonivahetus

1. Konventsiooni pooled on teadlikud, et informatsiooni kogumine ja vahetamine on tähtsaks abivahendiks käesoleva konventsiooni eesmärkide saavutamisel ja samuti kõikide ettevõtetavate sammude asjakohasuse ja õiguspärasuse kindlustamiseks. Sellest lähtudes tuleb pooltel vahetada teaduslikku, tehnilist, sotsiaal-majanduslikku, äri- ja kommertsalast ning õiguslast informatsiooni.

2. Tehes otsuse, millist informatsiooni koguda ja vahetada, arvestavad konventsiooni pooled informatsiooni kasulikkust ja selle hankimiseks tehtavaid kulutusi. Pooled tunnistavad, et koostöö selle lisa raames peab toimuma kooskõlas siseriiklike seaduste, eeskirjade ja praktikaga, mis puudutavad patente, ametisaladusi, samuti omandiõigusi ja konfidentsiaalse informatsiooni kaitset.

3. Teaduslik informatsioon

Hõlmab informatsiooni järgmistes küsimustes:

- (a) planeeritavad ja käimasolevad riiklikud ja ka erauuringud uurimusprogrammide koordineerimise hõlbustamiseks, et kasutada kõige tõhusamalt kättesaadavaid rahvuslikke ja rahvusvahelisi ressursse;
- (b) uurimusteks vajaminevad andmed emissiooni kohta;
- (c) arvestatavas kirjanduses avaldatud teaduslikud tulemused, mis käsitlevad Maa atmosfääri keemiat ja füüsikat ja selle muutustundlikkust, eriti osoonikihi seisundit ja selliseid mõjusid inimese tervisele, keskkonnale ja ilmastikule, mis on põhjustatud muutustest kogu ajaskaala ulatuses kas osooni kogusisaldavuses või siis selle vertikaalsel jaotumisel;
- (d) uurimustulemuste hindamine ja soovitused tulevaste uurimuste tarvis.

4. Tehniline informatsioon

Hõlmab informatsiooni järgmistes küsimustes:

- (a) keemiliste aseinete ja alternatiivsete tehnoloogiate kättesaadavus ja kulud, mis on vajalikud osooni mõjutavate ainete emissiooni vähendamiseks, samuti asjakohased planeeritavad ja käimasolevad uurimused;
- (b) keemiliste või muude ainete ja alternatiivse tehnoloogia kasutamisega seotud piirangud ja riskid.

5. *Sotsiaal-majanduslik ja kaubandusinformatsioon ainete kohta, mis on ära toodud eelpool lisas I*

Hõlmab informatsiooni järgmistes küsimustes:

- (a) toodang ja toodangumaht;
- (b) kasutamine ja kasutamismudelid;
- (c) import/eksport;
- (d) inimtegevuse, mis võib kaudselt muuta osoonikihti, kulud, riskid ja kasutegurid ning sellise tegevuse reguleerimiseks ettevõetud või kavandatavate kontrollmeetmete mõju.

6. *Õiguslane informatsioon*

Hõlmab informatsiooni järgmistes küsimustes:

- (a) siseriiklikud seadused, administratiivmeetmed ja õiguslane uurimustöö, mis seotud osoonikihi kaitsmisega;
- (b) rahvusvahelised kokkulepped, kaasa arvatud kahepoolsed kokkulepped, mis on seotud osoonikihi kaitsmisega;
- (c) litsentsimise meetodid ja tingimused, samuti osoonikihi kaitsmisega seotud patentide kättesaadavus.